

SLOVENIJA

Uredništvo: Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17

Naročnina četrletno 15 din

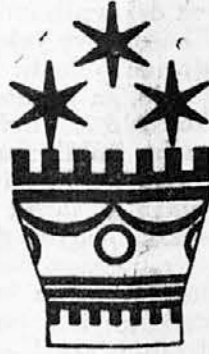
za pol leta 30 din

za vse leto 60 din

Posamezne številke 1.50 din

V zamejstvo celoletna naročnina 90 din

Ljubljana, 31. marca 1939

Upravništvo: Ljubljana, Tyrševa cesta 17

Poštočerkovni račun:

Ljubljana št. 18.176

Rokopisov ne vračamo

Oglasi po tarifu

Tiska Zadržna tiskarna (M. Blejec) v Ljubljani

Pripombe k slovenskemu političnemu programu

4. Kaj zahtevamo?

Če bi v političnem življenju tehtali besede in če bi hoteli politiki in državniki iz načelnega priznanja neke pravice izvajati tudi praktične zaključke, bi sporazum med jugoslovanskimi narodi lahko postal jutri dejstvo. Kolikokrat smo slišali iz ust odločilnih državnikov in politikov poudarjati enakopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov v tej državi! Enakopravnost — to je dejansko tisti čudežni obrazec, ki nam odpira vrata v boljšo prihodnost. Nič drugega ko enakopravnost zahtevajo Hrvatje in Slovenci, in vse politične in ustavne pravice, ki jih zahtevajo, so samo poročila za to enakopravnost, pa bodi, da jih kdo imenuje avtonomija ali federacija ali kakor že koli.

Pojem enakopravnost je tako jasn in določen, da se v svetu logike in prava ne da z njim šariti in slepomiškati. Zato lahko trdimo, da so za sporazum, to je za resnično in trajno ureditev našega notranjega narodnega vprašanja vsi tisti, ki so za dejansko enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev brez prikritih pridržkov in brez posiljevanja prvotnega in edino mogočega pomena te besede. V besedi enakopravnost je v resnici obsežen naš državnopravni program. Zato ni odveč, da skušamo dati tej besedi kolikor se da določeno vsebino. Naj se potem pokaže, kdor priznava prvotne in načelno od nikogar osporjene osnove te države in kdo jih zanika in ruši. In odgovoriti moramo obenem na vprašanje, kdo je subjekt te enakopravnosti in kdo edino je poklican, da razsodi, če je enakopravnost izvedena ali ni izvedena.

V zvezi z našim velikim državnim vprašanjem razpravljati o tem, na koga se pravica do enakopravnosti nanaša, se zdi res odveč, vendar se še najdejo pri nas ljudje, ki bi radi speljali zadevo na slepi tir in besedičijo o enakopravnosti posameznega državljana Slovence, Hrvata in Srba in trdijo, da je naša enakopravnost v tem, da so vsakemu državljanu pri nas odprta pota do najvišjih mest v državni upravi. »Slovenija« je v tej zvezi nekoč pravilno pripomnila, da so v tem smi-

slu enakopravnost pri nas tudi Cigani. Kdor nas hoče danes pitati s tako politično modrostjo, je neresen človek. Ko torej govorimo o enakopravnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov v tej državi, moremo imeti v mislih samo Slovence kot celoto, Hrvatote kot celoto in Srbe kot celoto. Kot celota hočemo biti Slovenci enakopravni, enakopravni kot državni narod, kot nosilci državne misli in državne oblasti. Ne predmet, osebek državne moči hočemo biti. Slovenci smo v tej državi enakopravni, to pomeni, da imamo Slovenci na svoji zemlji iste pravice, kakor jih imajo Srbi na svoji, to pomeni, da si svoje življenjske zadeve sami urejamo in da nima nihče pravice in tudi ne mogočnosti, da bi se vmešaval v stvari, ki so samo naše, to pomeni, da si glede skupnih državnih zadev pravice in dolžnosti sporazumno določimo brez vsake majorizacije enega državnega naroda po drugem, brez mogočnosti te majorizacije. Enakopravnost v državi za nas pomeni, da čutimo kot narod vse svoje življenjske pravice popolnoma zavarovane, da imamo vsa ustavna poročila, da nam jih nihče ne more vzeti, da nas varuje zakon in za zakonom stoječa organizirana državna moč pred vsako kršitvijo teh naših pravic.

Tako resnično enakopravnost je mogoče urediti le v svobodnem sporazumu med prizadetimi narodi, ker pravice do nje ne sprejemamo od države, država smo mi sami, njeni narodi. O tem, ali je kak narod enakopraven, more izreči zadnje besedo le on sam, nihče drugi, najmanj pa tisti, ki si z njim deli pravice v državi. Ne more biti razsodnik v spornih zadevah nekdo, ki je v sporu sam prizadet kot stranka.

Naravno je, da si majhen narod želi tem trdnjših ustavnih in političnih poročil svoje enakopravnosti, čim šibkejši je po svojem številu in po svoji vnanji moči, čim večja je torej mogočnost in nevarnost majorizacije po močnejšem državnem narodu. Prav gotovo odločajo tu tudi psihološki razlogi in praktične skušnje, in treba je z njimi računati kot s političnimi stvarnostmi.

Dr. I. Š.:

Kakšnih volilnih predpisov si v Sloveniji želimo?

O tej stvari smo že pisali v »Sloveniji« pred leti. Takratna razmotrivanja o tem predmetu so bila aktualna, ker je režim, ki se je šaljivo sam oznanjeval kot »režim treh hierarhov«, zagotovil z deklaracijo z dne 4. VII. 1935, da bo neutežoma prilagodil politične zakone ljudskim zahtevam. Tega je zdaj skoraj štiri leta, a je razmotrivanje še vedno aktualno, tokrat seveda neprimerno bolj, ker je izdelavo novih volilnih predpisov prevzel pravosodni minister dr. Ružič.

Za osvežitev spomina hočemo ponoviti — kolikor mogoče na kratko — nekatera vodila, v katerih vidimo slovensko neizogibnost.

Volilna pravica naj bo urejena za vse volitve v politične zastope **enako**. Zaradi tega naj se tvarina, ki tiče volilno pravico samo, uredi s **posebnim zakonom**, veljavnim za vso državo. Tu smo kedaj **unitaristi**. Razlog je v tem, ker je v bodoči zvezni državi porokovana demokracija v vsaki zvezni enoti posebej le, če porokuje za **to demokracijo** skupna država. Dokaz: slovaški zgled! Premnogim bi ta zgled dišal!

Volilna pravica mora biti **tajna**. Za dosego tajnosti volitev mora vsebovati **zakon o volilni pravici** tehnične predpise, ki onemogočujejo, da bi bila tajnost izigrana v praksi. Ti tehnični predpisi pa naj omogočujejo tudi to, da se praktična izvedba tajnosti volitev izvede v vsaki zvezni enoti tako, kakor je to sposobna. Slovenija ima na vsak način pravico na **pismeno tajno pravico** in krog-

lic ne potrebuje. Prav tega si bo želela bržkone tudi Hrvaška.

Volilna pravica mora biti **neposredna**. Vsak volilec mora sam in osebno glasovati. Ko izvršuje glasovanje, ne sme biti **od nikogar opazovan**. Ali to spada že v prejšnji odstavek.

Volilna pravica mora biti **enaka**. To je izvedljivo samo tam, kjer so v posameznem volilnem **okrožju** okrajji porazdeljeni tako, da voli v vsakem okraju kolikor mogoče enako število volilnih upravičencev.

Volilna pravica mora biti **avtonomna**. Ne državne, ne katere druge oblasti ne smejo imeti impe-

rija v volilnih zadevah, temveč morajo to oblast prevzeti volilci sami v odrejenih oblikah tako, da so v teh odborih obvezno zastopane tudi politične manjšine. Zaradi preprečenja vpliva upravnih oblasti je zdravo, če se območje volilnih okrajev **ne ujema** z območjem političnih okrajev. Organi političnih organov stojijo v teku volivne borbe **pod oblastjo** organov volilcev, so samo izvrševalni organi le-teh.

Volilni imeniki, kakršni so in v kakršnih rokah so, naj se **odpravijo**. Ostali naj bi edino-le kot pripomoček istenja volilcev. Dokaz volilne pravice naj bo izključno le **državljska izkaznica**. Le-to bi moral dobiti vsak volilni upravičenec in z njo lahko vrši volilno pravico, **kjer koli** se na dan volitev mudi. Volilna komisija, pred katero je izvršil volilno pravico, mu bo na izkaznici to **zaznamovala**; zdaj pa le voli drugič, če znaš. Kazenske sankcije za dvojno ali večkratno glasovanje ali celo za glasovanje mrtvih lahko odpadajo povsem, če se uvede državljanska izkaznica.

Volilna pravica **ne sme biti odvisna od trajanja bivališča v enem kraju**. Volilno pravico izključevati smejo samo take lastnosti, ki so individualna ovira, da bi se izvrševala svobodno. Na primer: pripadnost k poklicu, ki ne dovoljuje svobode mišljenja, sodna kazen za nečastno dejanje, odpoved na pravice zasebnega prava, itd.

Skušnje zadnjih let nas opozarjajo na **potrebo, poostri pogoje za imetje volilne pravice nasproti tistim**, ki so dokazali s svojim delom, da znajo demokracijo tudi izpodnesti, kadar so na oblasti. To bi bilo sicer precej revolucionarno dejanje, toda tudi demokracija ima pravico, da se — brani.

Volilno pravico naj ima vsak državljan od 1. januarja tistega leta dalje, v katerem doseže polnoletnost, kolikor ni izrečno izključen, bodisi za stalno, bodisi za določeno vrsto let.

Zaradi jasnejše politične orientacije se nam zdi primerno, da se ženska volilna pravica za določeno dobo po uvedbi s tem zakonom o volilni pravici, na pr.: za dobo deset ali petnajst let, **izvršuje ločeno** od volilne pravice moških volilcev. Ženske naj kandidirajo in glasujejo ločeno od moških.

Kazni za volilne prestopke, med katere je treba spraviti tudi volilne laži in izsiljevanje volilcev v teku agitacije, torej pred dnevom volitev, morajo biti v vsakem primeru **zvezane z izgubo volilne pravice in izvzete iz amnestije**. Posebna sodna pristojnost naj se **odpravi**. **Pregon** volilnih prestopkov se pa **začni samo tedaj**, če je ovaditelj **imenovan**. Med volilne prestopke je spraviti tudi vse uradno izdane pozive v korist določenega glasovanja.

Pravica kandidature je odvisna od imetja volilne pravice. Dokaz pravice kandidiranja je spet državljanska izkaznica.

Vezava več kandidatov na skupen seznam **mora biti fakultativna**. Volilna pravica mora biti **končno tako sorazmerna**, da ne gre v določenih merah in v določenem volilnem območju noben glas v izgubo.

Prihodnjic pa objavimo želje glede načina, kako naj se izvršujejo volitve v posamezen politični zastop.

Iz preračunske obravnave

V teh dneh razglašajo zelo pogosto tisto politiko za modro, ki se zna prilagoditi razmeram, najsi so se le-te spremenile po zaslugi političnega nasprotnika. Še za bolj preudarno in pametno politiko štejejo nekateri tisto, ki posname gesla nasprotnika, potem ko ga je premagala z vsemi mogočimi, dandanes tako pestrimi sredstvi. Taka obrazložitev je seveda v naših časih tudi potrebna, sicer bi se znalo pripetiti, da bi preprosti ljudje v podobnih primerih imeli — zanašajoč se na nauke iz morale — politiko za spekulacijo, breznačelnost in kar je še takih neprijetnih označil.

Če o teh stvareh premišljujemo, se nam bo posvetilo, kako je treba razumeti očitke o trojih, ki »perečih vprašanj ne razumejo«, kakor je poročal »Slovenec« z dne 23. II. t. l. o nekaterih, ki so bili določeni 11. decembra na seznamu dr. Milana Stojadinovića za poslance. V tem očitku je opis mišljenja, ki je plod zakona vztrajnosti: kandidatom na omenjenem seznamu res ni mogoče s pridom zameriti, če tudi po 11. decembru plavajo v strugi udarnic, s katerimi je seznam vodil volilni boj. To je pa pri zahtevah, ki jih postavlja politika, omenjena zgoraj, na prožnost, za dotičnike kaj nevarna lastnost.

Modno blago

Nogavice, rokavice, vsakovrstno damsko in moško perilo, žepni robci, brisače, ščetke, krojaške in šiviljske potrebščine kupite

najugodneje pri

Peteline, Ljubljana

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika

Kdor koli je primerjal vsebino vladnih deklaracij z dne 4. VII. 1935 in z dne 16. II. 1939, je moral opaziti, kako iznenadljiva je njihna nasprotnost. In vendar je prva teh deklaracij izraz skoraj istih političnih osebnosti, ki so sodelovale odločilno tudi pri sestavi druge. Kar so prvi deklaraciji zamerili najbolj, je bilo dejstvo, da o hrvaškem vprašanju popolnoma molči, nasprotno pa poudarja državno in narodno enotnost. V drugi deklaraciji ni več govorjenja o tem, kar poudarja prva, zato pa je posvečenih hrvaškemu vprašanju nekoliko besedi, v katerih oceno se nimamo namena spuščati.

Tisti, ki »perečih vprašanj ne razumejo,« bi sedaj radi — tako je podoba poročil o posvetih parlamenta — dodatno zmanjšali pomen druge deklaracije vlade. Ne da bi sezali po imenih prizadatih — za politično razpravo, ki želi biti stvarna, imena niso potrebna — bi si radi ogledali bližje nekatera izvajanja ali miselnost onih, ki jih moramo šteti po vsem, po čemer jih poznamo, med tiste, ki »perečih vprašanj prav gotovo ne razumejo.«

V nekem dnevniku smo našli komaj tri dni po vladni deklaraciji pohvalno novico, da podružnici SPD v Šoštanjju za gostinski obrat na Smrekovcu ne bo treba plačevati pridobnine. Pa mi boste rekli: Kaj pa govoriš o planinski koči na Smrekovcu v zvezi s hrvaškim vprašanjem? In vendar je značilna zveza zaradi tega, ker hrvaško vprašanje ni samo hrvaško, temveč je to samo po zaslugi Hrvatov in njihove korajžne (zapomnite si ta prilastek, dobri Slovenci!) politike tako imenovano splošno vprašanje neizogibne notranje preureditve države. Ta preureditev države po hrvaškem receptu in tudi po konceptu pravih Slovencev seveda ni tako mišljena, da bo zasluga za slovenski narod že v izposlovanju davčne prostosti (predvidene v zakonu!) za planinsko kočjo na Smrekovcu, temveč tako, da bo slovenska davčna oblast sama odločala v takih vprašanjih. Sedaj je namreč moral biti tisti, ki je o tem odločal, sam finančni minister. Zveze med davčno prostostjo planinske kočje na Smrekovcu in med

»hrvaškim vprašanjem« ne razumemo in se z zaslugo pri takem »uspehu« hvalijo pač tisti, ki tudi »perečih vprašanj ne razumejo.«

Drug takšen »zapozneli« unitarist v parlamentu se je ukvarjal obširno z vprašanjem, katera določna pridobitev je za to, da bo ljudstvo zadovoljno, najbolj potrebna. V popolnem preziranju smisla vladne izjave je povedal takole: »Če so poslanci samo z malo večjo pozornostjo pregledali državni preračun, so se lahko prepričali, da bi največji del vseh državnih izdatkov v vseh primerih, naj bo oblika države takšna ali drugačna, ostal v rokah centralne oblasti. To, kar šteje danes za decentralizacijo, za prenos na samouprave, ne presega več kot 20,25% državnega preračuna... Kakor hitro bo dobil narod široke samouprave, bo takoj prenehal in odpadel velik del pritožb zoper to centralo. Narod bo — namreč! — sam uvidel, kaj lahko s svojim denarjem napravi in česa ne sme.«

Kritično pri tem unitaristu iz Slovenije se mi zdi to, da je pravnik, kajti s svojimi odstotki je prekosil — magistraliter visu! — samega bivšega podbana dr. Pirkmajerja, katerega »decentralizacija« (»dekoncentracija?«) bi nam prinesla celo 25 odstotkov nadzorovanega razpolaganja s svojim denarjem, seveda bi pa bila ta veličastna mera tudi že skrajni višek, ki bi bil mogoč brez mednarodnih zapletljivosti oziroma brez spora z Društvom narodov. Pri tem se ta poslanec zaveda, da ne bi bile na njegov način rešene vse pritožbe, in priznava potrebo, da narod ne sme razpolagati s svojim denarjem. Kdo pa je tisti, ki naj odloča o tem, kaj šteje za »decentralizacijo«, se ni vprašal, in to je vprav glavna stvar. Ali kaj hočemo, ko tega spoznati preprosto ne more, ko pa zagovarja nazor, da narod ne sme razpolagati s svojim denarjem.

Preudaren človek bi mislil, da je pribijanje 20,25 odstotkov državnega preračuna na najvišjo stopnjo mogočih samouprav najvišja stopnja »nerazumevanja perečih vprašanj«. Pa ni, omenjeni poslanec je našel tovariša, ki ga je posekal. Ta kritik se je vladne izjave lotil od druge, čisto politične strani. Kratko in malo je zahteval, da opozicija sploh ne sme izraziti svojega mišljenja

Svobodnega tiska se boje

Novosadski list »Dan« prinaša sestavek o tiskovni svobodi, katerega vsebino navaja tudi »Slovenec«. Sestavkar čuti, da bo prej ali slej prišla tudi k nam svoboda tiska, ali kar vidi se, kako se je boji, četudi skuša svoj strah skriti za raznimi državotvornimi pomisleki. Zato pa našteva slabe strani svobodnega tiska, češ da postane rad sredstvo za nečasten boj, za brezvestno obogatitev, za hudobno podtikanje, izsiljevanje in podobne nepoštenosti.

Vse to je res. Ali razen tega je še dvoje res. Prvič to, da se dajo s primernim tiskovnim zakonom take nepravilnosti v obilni meri preprečiti. Drugič pa, da nosi pri svobodnem tisku prav ta svoboda mogočnost ozdravljenja v sebi. Zakaj ravno pri svobodnem tisku je zmeraj mogoče, da vsaj en del tiska razkrinkuje in kaže na pokvar-

o »perečih vprašanjih«, češ: sporazumu ne bo nič koristilo, če se postavljajo zanj pogoji. Izjave opozicije, kaj je potrebno za sporazum, je prekrstil v pogoje, ki jih opozicija nastavlja nekako kot nož na vrat vladi. Najmanj všeč mu je bila misel, da bi se morale vršiti volitve po nekakšnem drugačnem zakonu, kakršen je pa sedanji. Zaklical je, da volitev po drugačnem zakonu zato ni treba, ker se volitev on ne boji. Bile bi le potrebne, če bi se jih on in tisti, ki z njim enako mislijo, bali. Natanko tako so tisti, o katerih pravi vladna izjava, da so »pereča vprašanja izigrali in zavlačevali«, govorili, da dr. Mačku ni treba storiti drugega kot reči: da, in sporazum je narejen. Jezil se je tudi nad drugimi zahtevami, n. pr. nad zahtevo, da se popravijo krivice — po uradni objavi pa je ministrski predsednik sam odredil pred vsem, da se krivice popravijo — in je razglasil sporazum, ki ga je sklenila opozicija med seboj, za največjo oviro sporazuma! Za zavlačevanje sporazuma! Za to nihče ni bil osumljen nad tem, da je tudi ta govornik h koncu povzdignil kot zdravilo že znane široke samouprave.

»Slovenec« gre zasluga, da je o teh govornikih obširnejše poročal in — to upamo — natančno ponovil njihova izvajanja. Tako vsaj vemo, koliko je še med nami takih, ki se ukvarjajo s politiko, pa se jim o »perečih vprašanjih« še zdi ne. Sedanji poslanci iz Slovenije naj v prihodnje take primere onemogočijo. Kakor smo brali, so med govorniki nekaterih že zapustili zbornico. Tako je prav! Tako naj store vselej. Za naprej pa naj tudi dobro pretehtajo izvrstni prispevek nekoga D. P. — škoda, da se ni podpisal, takoj bi mu segel v roko! — ki je v »Slovenec« z dne 5. t. m. objavil podatke o fondih, ki jih vodijo v Belgradu različni uradi. Ta prispevek je bil krvavo potreben, kajti nikjer še nismo našli na skupno statistiko vseh fondov, ki jih je sedaj — po navedbah D. P. — že sto in devet. Do 24. VI. 1935 jih je bilo 67, tako da so v prvih 17 letih te države prirasli povprečno štirje naleto. Od takrat jih je priraslo še dvainštirideset, torej v treh in pol letih povprečno eden na mesec ali dvanajst na leto!

Dr. I. Štampihar.

Dr. Jos. Regali:

Ob dvajsetletnici slovenske „Narodne galerije“

(Konec)

Tudi za zbirko kopij bi bilo treba napraviti že naprej natančen načrt tako, da bi kar mogoče veliko posnetkov bilo napravljenih v eni svetovni galeriji. To že zaradi stroškov. Če bi napravil n. pr. v Florenci naš kopist 6 posnetkov, bi mu ostalo veliko več od zasluzka kakor, če bi moral delati n. pr. dve kopiji v Rimu, dve v Florenci, dve pa v Benetkah. Pri velikih slikah n. pr. Rubensovih, bi zadostovali tudi izrezki, če bi cele slike ne bilo mogoče posneti, so pa tudi manjše Rubensove slike kot n. pr. »Kristus in 4 grešniki«, ki so značilne v kompoziciji za Rubensa in bi jih lahko cele posneli. Leonarda da Vincija bi lahko posneli v Louvre-u n. pr. »Sv. Ano« ali »Madona v duplini«, če bi pa hoteli imeti »Zadnjo večerjo« iz Milana, bi kopirali le nekaj srednjih figur s Kristusom.

Posnetki bi morali biti popolnoma natančni in v tisti velikosti kot so izvorniki, ker sicer ne bi bili pravi posnetki. To je bilo včasih samo po sebi razumljivo, danes pa mogoče ni več. Zato je treba tudi to povedati.

Izdelovanje posnetkov bi koristilo tudi našemu slovenskemu umetnostnemu ustvarjanju. Tisti slikarji, ki bi kopirali, bi se izurili v formi in bi začeli tudi sami delati v velikih oblikah prave resnične figuralne kompozicije, ki jih je danes pri nas še malo.

Če bodo kedaj »Narodno galerijo« ponovno preurejevali, bo treba seveda tudi poslopje »Narodnega doma« spet znotraj prezidavati in ne le napraviti prizidek na severni strani za »zbirko

kopij«. Če bi tudi bili kedaj pritlični prostori »Narodnega doma« »Narodni galeriji« na razpolago in bi kopije spravili v pritličje, bi prizidek ne bil odveč in bi ga lahko porabili za kiparstvo in cizelerstvo ali za skladišče ali pa za laboratorij.

Gre pa seveda pri vsem tem za stroške.

Za dopolnitev gradiva slovenske »Narodne galerije« same sem v svojem binkoštnem načrtu iz leta 1930, računal za nakup umetnin za renesančni oddelek, za 17. stoletje, za vse tri baročne dvorane, za klasicizem, za Kavčičev kabinet, za Leyerjev, bidermajerski, krajinarski, Wolfov in Šubičev ter Ažbetov in Petkovškov oddelek skupaj 852.000 dinarjev. Za pridobitev gradiva za kiparski in cizelerski oddelek v prejšnjih sestavkih nisem navedel stroškov, znašali bi pa po mojem računu kakšnih 120.000 dinarjev. Ker bi pa bilo treba pridobiti še več starejših slovenskih slik za slovensko »Narodno galerijo« kot sem jih naštel v svojem načrtu iz l. 1930., če bi bile prenešene iz »Narodne galerije« v novo »Moderno galerijo« vse slovenske slike od impresionizma naprej, je treba računati vsaj 1.050.000 dinarjev za pridobitev slovenskih slik, ki še manjkajo v »Narodni galeriji« in bi bilo treba vzeti v roke kakšnih 1.170.000—1.200.000 dinarjev, da bi bila slovenska »Narodna galerija« dovršena s kiparstvom, cizelerstvom in kolajnarstvom vred do časa slovenskega impresionizma. Za prezidave v sedanjih prostorih »Narodne galerije« s prezidavo velike srednje dvorane, napravo vmesnega steklenega stropa v ti dvorani ter preslikanje vseh prostorov v sedanji stavbi in popravilo ter barvanje zunanjosti »Narodnega doma« bi pa bila treba okoli 600.000 dinarjev. Notranja oprava (novi okvirji za slike, ki bi jih bilo treba še pridobiti, fotelji itd.) bi se dala napraviti s kakšnimi 100—150 tisoč dinarji. Za končno preureditev in dopolnitev slovenske »Narodne galerije« bi bilo torej potrebnih kakšnih 1.900.000—1.950.000 dinarjev.

Če bi pa prizidali še prizidek na severni strani

»Narodnega doma« in bi napravili tudi zbirko kopij, bi bilo potrebnih za prizidek sam okoli 350.000 dinarjev, za kopije kakšnih 600.000 dinarjev in za opravo (okvire, fotelje) zbirke kopij kakšnih 100.000 dinarjev, skupaj torej 1.050.000 dinarjev.

Za popolno slovensko »Narodno galerijo« z zbirko posnetkov z vsemi prezidavami in prizidkom ter vso opravo bi potrebovali tedaj 3.000.000 dinarjev.

Ali bo ta znesek kdo dal in če ga bo kdo kedaj dal, res ne vem. Res pa je, da če bi imeli tuzemeljski Slovenci svojo popolno finančno samoupravo, bi znesek treh milijonov dinarjev v enem letu iz slovenskega preračuna igranje odšteli, ne da bi se sploh kaj poznalo!!

Marsikdo me je vprašal zakaj pišem tako na dolgo in na široko o slovenski »Narodni galeriji«. Nekaterim se je zdelo moje pisanje že dolgočasno, drugi so mi pa svetovali, naj bi ga dal ponatisniti v posebni knjižici. Res je, da sem v začetku mislil napisati ob dvajsetletnici vrhovnega slovenskega umetnostnega zavoda, katere se nihče ni spomnil, le pet ali šest podlistkov, ne pa nekaj desetlin. Gradivo mi je pa začelo rasti že zaradi tega, ker je o takih stvarih še dovoljeno pisati, drugič pa zato, ker me je čim dalje tem bolj mikalo, da vsaj malo posvetim za zidove in da se zaradi resnice in v prid stvari sami vsaj malo zadenem ob sijaj, ki je koga po krivici obdajal. Mogoče bo moje pisanje kaj zaleglo, če sedaj ne, pa mogoče kedaj pozneje, ko odkrito želim, da bi vsaj na eni veji slovenske dejavnosti zrastle tudi iz današnjih dni res nekaj popolnega, absolutnega in skladnega in bi preživelo zaradi notranje vrednosti tudi prihodnje čase, ko je nevarnost, da naša splošna raven pade in se zniža.

